

Generalforsamling onsdag den 20. april 2022 kl. 19,30 i Rakkeby Forsamlingshus.

Jeg vil gerne på bestyrelsens vegne, byde alle fremmødte velkommen, og håber på en god debat hvor vi skal høre lidt om hvad der var været af aktiviteter i året som er gået, og endelige status på kommunens vandforsyningsstruktur i i vores del af kommunen.

Men nu vil vi gå videre til dagsorden.

Der er øl og vand på bordet som i gerne må tage af.

Pkt. 1 Årets vandforbrug

Der er i året målt en udpumpning på 320.742 m³ mod sidste års udpumpning på 316.052 m³. En stigning på 4.690 m³ som vi ikke behøver at være stolte af da salg af vand ikke har fulgt udviklingen.

Salg af vand er opgjort til 274.123 m³, og dermed konstateres et tab på ikke mindre end 46.619 m³, svarende til 14,5%, og da tabet ved beregning af strafafgift til staten kun må udgøre 10%, skal der svares strafafgift af 14.543 m³ med 6,37 kr., i alt 92.639 kr.

Det er ærgerligt at konstaterer et så stort vandspil, og det maner til selvransagelse over hvor har vi fejlet og tillader et så stort spild? Sidste år konstaterede vi også et vandspild over 10%, dog slet ikke af samme størrelse som i år. Jeg er efterfølgende dog blevet klar over at vandspildet over begge år skal opgøres som gennemsnitstal som sandsynligvis skyldes for højt takseret forbrug på en defekt måler ved en forbruger i 2020, og som slår igennem på et lavere målt forbrug på en ny måler opsat i 2021.

Jeg havde ganske vist hen over året 2021 observeret et højere forbrug (forstået som udpumpning) end året før, men havde forventningen om at stigningen i forbruget hos større husdyrholdere var fortsat ind i 2021, og dermed kunne vi fakturere det højere forbrug. Det viser sig nu ved opgørelserne for 2021, at gennemsnitsforbruget total set over 2 år ikke er steget, så den større udpumpning må skyldes tab på ledningsnettet.

Efterfølgende har jeg kikket på hvad vi har foretaget af reparationer på ledningsnettet i de sidste to år, og her har der været 6 reparationer som der må formodes at have været ret store vandspild ved. Der har ikke siden august måned 2021 været reparationer på ledningsnettet, og vi konstaterer da også nu, at der i gennemsnit over de første 3 måneder af 2022 er kommet styr på udpumpningen i forhold til det forventede forbrug.

Vi følger nu udpumpningen nøje og regner på årsforbruget hvert 14. dag, og med de beregninger jeg kan gøre mig sammenholdt med skønnet forbrug ved forbrugerne, altså det vi kan fakturere, så ligger spildprocenten på 8 – 10% og balancerer på et knivsæg af hvad der kan tåleres.

Pkt. 2. Elforbrug.

Elforbruget ligger i gennemsnit for året på 0,58 kwh/m³ oppumpet, behandlet og udpumpet vand, mod sidste år 0,56 kwh/m³. Forbruget ligger indenfor intervallet af gennemsnittet for seneste 4 år. Det samlede elforbrug udgør 187.000 kwh.

Anderledes tilfreds er jeg med elregningen end jeg er med efterbetalingen på vandafgiften. I disse tider hvor prisen på energi bare er steget og steget, kan jeg med stor tilfredshed fortælle at vi i 2019 lavede en 4-årig aftale på strøm begyndende 1. januar 2020 til fast pris på 32,68 øre/kwh. Som det ser ud nu, er denne aftale rigtig mange penge værd. Det kan så være en trøst når regningen på efterbetaling af vandafgiften skal betales.

- Pkt. 3. De seneste 2 år har vi været med Vandselskabet på ledningsarbejde i Rakkeby, og har udskiftet ledningsnettet gennem hovedgaden i Rakkeby samt Harkenvej og Munkedalsvej indtil byskiltene. Ledningsnettet i sidegade og veje er fornyet tillige med stik til de forbrugere hvor det skønnes nødvendigt. Det har ikke altid været lige let at overbevise forbrugerne om, at en udskiftning af stikket var tiltrængt. Her er det jo forbrugerne der selv skal betale. Jeg vil ikke påstå at alle stik til forbrugerne nu er i forsvarlig stand, og det er et område hvor vandværket kan opleve ledningstab, idet måleren som regel sidder i forgang eller bryggers, og i sjældne tilfælde i skel. Det er ærgerligt når vandværket har afholdt mange udgifter på udskiftning af forsyningsledninger og stik, og så blot må konstatere at der ikke er styr på vandspildet på jordledninger (altså ledningsføring på privat grund). Det er der muligvis en løsning på, som jeg vender tilbage til.

I Rakkeby mangler der nu kun udskiftning af forsyningsledningen på Tornager, men det skulle kunne klares med gennempresning af en mindre ledning i den eksisterende. Herefter skal der blot graves ned til stikkene ved 5 forbrugere for at forny anboringerne. Samme procedure skal udføres i Hæstrup Stationsby, der alle mangler at få fornyet stik og forsyningsledning, men også her kan det klares med gennempresning af en ny mindre ledning gennem eksisterende 110 mm.

Vedrørende andre ledningsarbejder der tænkes gennemført i 2022, vil jeg komme ind på under fremlæggelse af budget – ”investeringsplan”.

- Pkt. 4. **Ny vandforsyningsplan i Hjørring kommune.**

Endnu et år er gået med arbejde med kommunens vandforsyningsplan. Der har i året været afholdt flere møder mellem kommunen og berørte vandværker. Hæstrup Vandværk har på et tidligt tidspunkt i forløbet været placeret i kommuneplanens område B, som omfatter Em, Vrå, Nr. Vrå, Poulstrup, Harken, Vejby-Smidstrup og Hundeleve vandværker, hvor vi skulle finde løsninger på den fremtidige forsyning af beskyttet drikkevand, og hvor det var muligt at forsyne vandværker i nødstilfælde ved at blive ringforbundet.

Denne plan har der ikke været stor opbakning til blandt vandværkerne. Kommunen har efterfølgende slækket på kravene til beskyttet vand, idet man nu har meldt ud at såkaldte ”basis” vandværker kan fortsætte så længe de kan levere rent drikkevand uden nødvendigvis at skulle beskytte indvindingsområdet, men på betingelse af, at der oprettes forbindelsesledninger til vandværker.

Det har givet mange overvejelser blandt berørte vandværker i område B, og resultatet bliver sandsynligvis, at Hundeleve - efter forlydende - fortrækker en forbindelsesledning med Nr. Lyngby Vandværk. Poulstrup finder en løsning med Tårs vandværk, og Vrå der er udfordret

på at finde tilstrækkeligt rent drikkevand, arbejder på nye boreriger ved Vrå bys syd/vestlige opland. Tilbage står Vejby-Smidstrup, Harken og Hæstrup vandværker som har indledt et samarbejde. Det er aftalt, at den dag Harken skulle ønske det, blot kan lade Hæstrup overtage forsyningen.

Pkt. 5. **BNBO – (boringsnær beskyttelse).**

Der er sagt meget om boringsnær beskyttelse igennem flere år, og vi er stadig ikke afklaret med hvad der kommer til at ske. I korthed drejer det sig om at beskytte de upegede arealer omkring borerigerne til Hæstrup Vandværk, i alt 7,1 ha dyrket landbrugsarealer.

Den samlede bestyrelse for vandværket har aldrig været i tvivl om, at de miljøvenlige bio nedbrydelige kemikalier som landbruget anvender i dag, ikke udgør en risiko for vores drikkevand. Den antagelse bygger vi på, at der ikke er fundet nye pesticider i drikkevandet til Hæstrups kildepladser de sidste 20 år. Tvært imod konstaterer vi, at de 2 tidligere fundne midler under grænseværdien på 100 mg/ltr. dårligt nok kan måles, og i de seneste målinger helt er forsvundet. Dermed er ikke sagt at de vil kunne måles i følgende målinger, men tendens er der, og de vil med tiden helt forsvinde.

Det har medført, at bestyrelsen har søgt hjælp hos hydrolog Jørgen Krogh Andersen der erklærede sig enige i, at nutidens pesticider anvendt af landbruget ikke udgør nogen risiko for drikkevandet. J.K.A. har derfor på bestilling af bestyrelsen, udarbejdet et program som går ud på, at vi i stedet vil overvåge drikkevandet i øvre jordlag, altså vand på vej ned, og senere vil udgøre vores drikkevand. Vandværket har i forvejen overvågningsboringer på begge kildepladser, så det er let at gå til at udtage årlige prøver for at følge udviklingen i det yngre grundvand indenfor BNBO.

Programmet til overvågning af grundvandet er udarbejdet sammen Vejby-Smidstrup vandværk hvor der også er krav om gennemførelse af BNBO på ca. 5 ha. landbrugsjord. Repræsentanter for de 2 vandværker var sammen med Jørgen Krogh Andersen til møde med repræsentanter fra Teknik- og Miljø den 4. april, hvor Jørgen Krogh fremlagde programmet i håb om at vinde forståelse for en anden løsning ind opkøb af jord, eller betale kompensation for sprøjtefri zoner. En løsning som vi var tryk ved, og som gav mulighed for at gribe ind såfremt det viser i målinger af det yngre grund, at der er uønskede stoffer på vej til grundvandet.

Vi får at vide, at BNBO tilsigter at minimere risikoen for uheld med marksprøjten, fejl dosering o.lign. som den væsentlige årsag til gennemførelse af BNBO. Vi ser derimod at mange andre faktorer kan være en større risiko for grundvandet. Vi kan alle se for os vandværket ved Rakkebyholmvej hvor BNBO skal gennemføres som følge af landmandens brug af kemikalier, men hvad bruger Bane Danmark i dag til renholdelse af baneskråninger? Og hvem kan ikke forestille sig 2 store køretøjer i hver sin retning på den smalle Rakkebyholmvej møder hinanden, hvor begge køretøjer lastet med enten olieprodukter, syrer e.lign., eller en fyldt marksprøjte må vige langt ud i rabatten til grøftekanterne for at passere hinanden, med stor risiko for at vælte lige op af vandværket. Også et nærmest *utal* af tildækkede mergelgrave, tidligere benyttede som lossepladser fyldt med alverdens ting. Nogle af dem ligger meget tæt op af vandværket, og endnu flere i det der er udpeget som indvindingsopland til Hæstrup Vandværk udgør en mulig risiko for drikkevandet. Det er alle mulige senarier som ikke kan forhindres ved gennemførelse af BNBO.

På møde den 4. april med kommunens repræsentanter, gav udtryk for, at de langt hen af vejen var enige med os, men de har ikke mandat til at fravige statens krav om gennemførelse af sprøjtefri zoner, hvorimod nitrat ikke anses at være et problem ved nogen af kildepladserne. Derimod er det muligt at man ikke ville gennemtvinge dyrkningsrestriktioner ved Vejby-Smidstrup vandværk, såfremt de får lavet rørforbindelse til Hæstrup der fuldt ud kan forsyne dem i tilfælde af uheld eller dårlig vandkvalitet.

Vi forlod herefter mødet med uforret sag med indtryk af, at det her langt hen af vejen ligner minkskandalen hvor det besluttedes **"alle mink skal aflives"** uanset smittet eller ej, **"truet grundvand eller ej"**, det skal blot gennemføres uden hensyn til lokale forhold.

Efter mødet med kommunen, har jeg været i kontakt med de 3 landmænd omkring Hæstrup som der skal laves aftaler med, og det med henblik på, om det er muligt at finde andre løsninger, såsom at landmændene mageskifter jorden indenfor BNBO. Det vil alt andet lige være nemmere for en kvægbruger at finde dyrkningsmetoder og afgrøder som gør at jorden kan dyrkes uden brug af kemikalier. Nu er bolden kastet i luften og håbet er, at kimen er lagt til en løsning.

Pkt. 6 **Indsatsplaner opland.**

Foruden BNBO, skal der kikkedes på indsatsplaner for eventuel beskyttelse af indvindingsoplandet til Hæstrup, og de er kortlagt helt ned til motorvejen. Grundvandet er muligvis 100 år eller mere om at nå til borerne ved Hæstrup, men det er politisk besluttet at det her er en langsigtet plan at beskytte grundvandet også for kommende generationer.

Det er det rådgivende ingeniørfirma NIRAS der har fået opgaven at kortlægge vandets sårbarhed i indvindingsoplandet. Der er man nu så langt, at vandværkerne er inviteret til møde den 10. maj, hvor kommunen vil fremlægges NIRAS foreløbige bud på hvad der skal træffes beslutninger om. Det kan meget vel tænkes at være dyrkningsrestriktioner på nogle arealer uden at vi dog kender omfanget på nuværende, men som sagt så tror jeg der er lang vej inden det her slutter.

Pkt. 7 **Målerskift.**

Efter regler om målerkontrol af vandmålere, skal målere skiftes eller kontrolleres hvert 9. år. Vi har 2 partier til enten udskiftning eller afprøvning i 2023, i alt ca. 300 målere af i alt ca. 670 målere.

Mange vandværker vælger i disse år at overgå til elektroniske målere som har nogle fordele frem for mekaniske målere. De er dog betydeligt dyrere, og vi skal med sidste nye udgave rundt regne med 1.000 kr. pr. stk. mod 160-170 kr. for en mekanisk måler.

Og nu kommer jeg til det jeg tidligere har været inde på omkring vandspild. De allernyeste målere fra Kamstrup er udstyret med egen sender eller antenne om man vil. Dvs. vandværket ikke længere er afhængig af antennemaster eller andet udstyr for at fange oplysninger fra målerne. Vi kan med det rette modtagerudstyr modtage signaler fra målerne til en hver tid når det ønskes. Nu nævnte jeg målere fra Kamstrup, men der er også andre producenter af elektroniske målere. På messen i Aars forleden fandt vi fabrikater også med egen antenne/sender, men ingen af dem vi så var udstyret med akustiks støjmålere hvilket vil sige, at måleren kan opfange støjsignaler op til 100 – 150 meter på ledningsnettet som kan

skyldes brud. Det er dermed muligt for vandværket at opfange signalerne, og dermed blive opmærksom på et eventuelt brud på jord- og stikledning.

Det er også ved elektroniske målere et krav at målerne hvert 9. år enten skal skiftes eller mindst 20% af partiet afprøves på en prøvebænk. Vi har dårlig erfaring med afprøvning af målere med henblik på at partiet kan blive siddende i endnu en periode. Samme problemer skulle der efter det oplyste fra Kamstrup ikke være tilfældet med elektroniske målere, og vi kan forvente at målere, og batteriet deri har en levetid på 16 år, dog spilder miljøet ind som måleren sidder i og kan forkorte levetiden på batteriet. Ved udløb af batteriets levetid, er det hele måleren der skiftes, idet ny teknik og batteriets kostpris gør at man vælger at skifte måleren.

Bestyrelsen skal nøje overveje, om det kan tænkes om vi ved at overgå til elektroniske målere kunne være med til at løse nogle af vores problemer med vandspildet som de senere år har været helt uacceptabelt. Her er det nok den økonomiske side af sagen der vil blive afgørende.

Pkt. 8 **Vandkvaliteten.**

Det er med stor tilfredshed at jeg nu kan oplyse, at der i prøve af 13. september 2021 er udtaget prøve for BAM i boringen langs banen, og denne gang kunne man ikke måle stoffet i råvandet. Boringen langs banen er der i de senere år blev holdt et ekstra godt øje med, og kommunen forlanger årlige prøver fra boringen for at følge forløbet med BAM. Det har vist sig, at de målte værdier i boringen gennem flere år gradvis er faldet, og i seneste prøve ikke var målbar.

Der er ikke taget prøver af råvandet på Høstvej siden 25. april 2019. Dengang blev der målt 0,03 mg/ltr. Bentazon, svarende til 1/3 af tilladte grænseværdi på 100/mg/ltr., men i tidligere år har der også her været en faldende tendens, så forventningen er også at vi på denne kildeplads kommer af med pesticider.

Når det er sagt, skal nævnes at der i prøve udtaget hos en forbruger i køkkenet i september måned blev målt en mindre koncentration af både Bentazon og BAM, så total fri af disse 2 midler er vi ikke.

Andre parameter, organisk og uorganisk opløsningsmidler, og tungmetaller med meget mere som der bliver målt for er der ingen problemer med.

Så alt i alt kan vi være godt tilfredse med vandkvaliteten ved Hæstrup Vandværk.

Hvis der er nogen der ønsker at følge den løbende prøvetagning af drikkevandet, er det nemt at tilgå SGS Analytech på forsiden af vores hjemmeside med et link, så kommer man direkte ind til alle analyser vedrørende Hæstrup.

Pkt. 9. Jeg vil slutte her med at sige tak til bestyrelsen, tak til Lars, og tak til Jette ved Rådgivningscenter Nord som styrer kundetilgang og opkrævninger. Tak til alle for indsatsen i 2021, og så har vi jo allerede taget godt fat i 2022 med de udfordringer der ligger her. Det var mine ord for denne gang.

Erik Jensen

